

Maa- ja metsätalousministeriö
Elintarvike- ja terveysosasto / kirjaamo
kirjaamo@mmm.fi
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO

11.1.2013

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten lääkitsemisestä, laiksi lääkelain eräiden säännösten kumoamisesta ja laiksi rikoslain 44 luvun 5 §:n 2 momentin muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntö 2.11.2012; MMM045:00/2011

Pyydettynä lausuntonaan Suomen Eläinlääkäriliitto ry toteaa seuraavaa:

Lausunnolla oleva hallituksen esitys on monelta osin hyvä ja sen tavoitteita on pohdittu perusteellisesti. Siinä on kuitenkin vielä paljon kehitettävää erityisesti lääkkeiden luovuttamisen, terveydenhuoltojärjestelmän ja lääkkeiden käytön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että eläinlääkärin lääkkeiden luovutus- ja käytösäädöksiä on selvennetty. Hallituksen esityksessä on eläinlääkärin käyttämien ja luovuttamien lääkkeitä on käsitelty samalla tavalla. Esityksessä tulisi kuitenkin huomioida myös se, että eläinlääkkeistä muodostuu hävikkiä sekä varaston hankinta- ja ylläpitokustannuksia joka pitäisi voida kompensoida lääkkeiden hinnoittelussa.

Uudella lainsäädännöllä pyritään selkiyttämään lääkkeiden luovutusta ja niitä ehtoja, joilla luovutus voidaan tehdä. Pyrkimys on hyvä ja perustelut monelta osin erinomaiset. Eläinlääkäriliitto pyytää huomioimaan, että eri eläinlajeja ja tuotantomuotoja on edelleen voitava käsitellä eri lailla. Se, mikä sopii lihasikalan toimintamalliksi, ei sovi maidontuotantotilalle. Tiettyjen tautien, kuten mastiittien, ripulien ja hengitystietulehdusten aiheuttajien mikrobilääkeherkkyttä on seurattava jatkuvasti. Nopeat keinot tulosten saamiseen ovat olemassa, näytteet voidaan lähettää joutuisasti ja tulos saadaan mastiittien osalta 1-2 päivässä, ripulien ja hengitystietulehdusten osalta muutaman päivän kuluessa. Diagnoosin teossa ja eläinten hoidossa on syytä tukeutua tutkimustuloksiin. Mikrobilääkkeiden luovuttaminen varalle akuutteja mastiitti- ja ripulitapauksia varten on perusteetonta, vasikoiden hengitystietulehdusten ja tartunnallisten sorkkatulehdusten aiheuttamien epidemioiden kohdalla luovutus sen sijaan on tapauskohtaisesti tarpeen.

Lääkkeiden luovutusta koskevan lainsäädännön tulee olla säädöksiltään sellainen, että se mahdollistaa järkevät käytännöt eläinten terveyden- ja sairaanhoidon sekä hyvinvoinnin kannalta. Eläimen hoitaminen perustuu aina diagnoosiin. Eläinlääkäri on asiantuntija tekemään diagnoosin ja hoitosuunnitelman.

Lausunnolla oleva hallituksen esitys ei suoranaisesti ota vielä kantaa terveydenhuoltokäyntien tiheyteen. Liitto toteaa kuitenkin jo tässä vaiheessa, että käyntitarve eri tuotantomuodoissa vaihtelee ja se, että eläinlääkäri käy pitopaikassa riittävällä tiheydellä varmistaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä oikea-aikaisen ja oikean hoidon. Suurella maidontuotantotilalla steriliteetit ja tiineystarkastukset sekä muu normaali peruseläinlääkintä vaatii jo viikoittaisen käynnin. Mikäli tautitilanne on lähtökohtaisesti hyvä, eikä akuutteja taudinpurkauksia esiinny, kertatäytyksissä lihasikaloissa keskimäärin 3 käyntiä vuodessa ja jatkuvatäytyksissä koosta riippuen 4-6 käyntiä vuodessa voisi olla riittävä. Lääkitystä näissä tapauksissa tarvitaan useimmiten yksittäisiin niveltulehdus- ja hännänpurentatapauksiin. Vasikkakasvattamoiden käyntiväliä kerran kasvatuserää kohti tai vähintään 2 käyntiä vuodessa tulisi tihentää samalle tasolle kuin lihasikaloissa. Isoissa 700 - 1500 vasikan kasvattamoissa tulisi käydä joka toinen viikko.

Liitto kannattaa myös lääkkeiden käytön ja luovutuksen valvonnan tehostamista. Ei ole kenenkään etu, että lääkkeitä käytetään tai luovutetaan säädösten vastaisesti. Valvontaa on syytä lisätä ja tehostaa, jotta eläinlääkärien ammatillinen arvostus säilyy ja erityisesti mikrobilääkkeiden käyttö olisi kaikissa tapauksissa perusteltua.

Terveydenhuoltokäyntejä tekevien eläinlääkärien oikeusturvan kannalta tulee huomioida, että ETT ry:llä ei terveydenhuollon seurantajärjestelmiä hallinnoivana tahona ole mahdollisuutta seurata, ovatko tilat toteuttaneet niille laadittuja terveydenhuoltosuunnitelmia. Järjestelmästä näkee vain sen, onko terveydenhuoltokäynnit tehty ajallaan ja onko terveydenhuoltosuunnitelma olemassa.

Yksityiskohtainen tarkastelu:

6 § Määritelmät

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi valtakunnallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman määritelmään lisätä koko eläinlääkintähuoltolain 12 §:n mukainen teksti: ”Valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan liittyminen edellyttää hyötyeläimen omistajan tai haltijan ja eläinlääkäriin välistä sopimusta peruseläinlääkäripalveluun kuuluvista säännöllisistä eläinlääkäriin käynneistä ja toimenpiteistä eläintenpitoyksikön kaikkien hyötyeläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi, eläintenpitoyksikön taloudellisen tuloksen parantamiseksi sekä hyötyeläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuuden ja laadun edistämiseksi.” Maininta vain peruseläinlääkäripalvelujen sisällyttämisestä johtaa tässä yhteydessä harhaan, sillä terveydenhuollossa on kyseessä erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja taloudellisen tuloksen parantaminen.

16 §

Lääkkeiden luovuttamisessa on olennaista, että eläinlääkäri käy tilalla riittävän usein. Kun eläinlääkäri vastaa lääkkeiden käytöstä myös pitopaikassa, on hänen saatava varmistus eläinten terveyteen vaikuttavista asioista. Pohdittaessa käyntitiheyksiä on huomioitava, että liian harvoilla käynneillä diagnoosin teko vaikeutuu ja eläinlääkäriin oikeusturva lääkkeiden luovuttamisessa heikentyy.

Pykälässä tulisi mainita, että tilalla tulee eläinlääkintähuoltolain 12 §:n mukaisen sopimuksen lisäksi olla olemassa terveydenhuoltosuunnitelma. Toiminta perustuu suunnitelmaan, jossa on mainittu myös lääkkeiden suunnitelmallinen käyttö.

19 §

Eläinlääkäriliitto toteaa, että eläinlääkintähuoltolain mukainen valtakunnallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman voivat laatia elintarvikelain tarkoittamat elintarvikealan toimijat sekä näitä edustavat yhdistykset. Ohjelmaan liittyminen on hyötyeläimen omistajalle vapaaehtoista. Liitto katsoo, että vapaaehtoiseen ohjelmaan liittymisen aktiivisuus voi kärsiä, mikäli siihen sisältyisi velvollisuus pitää kirjaa kaikista tuotantoeläimille käytetyistä lääkkeistä. Kirjanpito tuotantoeläimille käytettävistä lääkkeistä on tarpeellinen ja siitä saatava eläinlajikohtainen ja eläinkohtainen tieto edistäisi maamme eläinlääkintää, mutta liitto katsoo, että asia tulisi hoitaa viranomaiskeinoin.

Mikäli pitopaikka haluaa mahdollisuuden 16 §:n mukaiseen lääkkeiden luovutukseen, on perusteluta ja toivottavaa, että siltä vaaditaan kirjaus 19 §:n mukaisesti kaikista tuotantoeläimille käytetyistä lääkkeistä.

30 §

Eläinlääkäriliitto kannattaa valtakunnallisen valvontaohjelman täydentämistä myös lääkkeiden käytön valvonnan osalta. Liiton mielestä lainsäädännön on oltava niin selvä, että sen noudattaminen on mahdollista. Tämän vuoksi on tärkeätä, että myös lääkkeiden käytön valvontaa tehostetaan ja valvonnasta johdosta havaituista puutteista sanktioidaan.

32 §

Eläinlääkäriliitto toistaa näkemyksensä siitä, että toimittaessa esityksen mukaisesti, ei osallistumista valtakunnalliseen terveydenhuolto-ohjelmaan enää voida pitää vapaaehtoisena. Lausunnolla olevan esityksen tavoitteet ovat hyvät ja kannatettavat, mutta saattavat vähentää pitopaikkojen halukkuutta osallistua terveydenhuolto-ohjelmiin. Pitopaikkojen osallistumista terveydenhuolto-ohjelmiin tulisi kaikin keinoin lisätä. Liiton käsityksen mukaan toimiva terveydenhuolto lisää niin eläinten terveyttä ja hyvinvointia kuin elintarvikkeiden turvallisuutta.

38 §

Pykälässä esitetään, että terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoiva taho asettaisi tavoitteet lääkkeiden käytölle terveydenhuoltoon liittyneiden osalta. Tällä hetkellä hallinnoivana tahona on ETT ry., jonka palveluksessa on asiantuntevia eläinlääkäreitä. Mikäli hallinta siirtyisi jonkin teknisen toimijan harteille, ei sillä olisi asiantuntemusta määrittellä pykälässä mainittuja seikkoja. Liitto katsoo, että tavoitteiden asettaminen lääkkeiden käytölle terveydenhuoltoon liittyneiden tilojen osalta tulisi olla kansallinen näkemys ja tahto. Asiaan liittyy vahvasti mikrobilääkepolitiikka sekä mikrobilääkeresistenssin vähentäminen. Tahon, joka määrittää eläinlääkkeiden käyttöä tulisi olla monipuolinen, laajapohjainen ja asiantunteva ja siinä tulee olla mukana myös viranomaisen edustaja. Tilakohtaisia tavoitteita eivät voi asettaa muut kuin tilojen terveydenhuoltoeläinlääkärit tiloille laatimissaan terveydenhuoltosuunnitelmissa

Lisäksi terveydenhuollon järjestämisessä ollaan tavoitteista vielä melko kaukana. Kunnat eivät ole pystyneet tarjoamaan tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja kattavasti, eivätkä tavoitellut käytintämäärät pitopaikoissa ole toteutuneet.

Liitto kannattaa lämpimästi lääkkeiden käytön ja luovutuksen valvonnan lisäämistä. Tavoitteiden ja lainmukainen lääkkeiden käyttö ja luovutus tulisi turvata. Säädösten vastainen ja vallaton lääkkeiden luovutus aiheuttaa epätervettä kilpailua ja heikentää eläinlääkärien ammatin arvostusta. Lisäksi luovutettaessa lyhytnäköisesti säädösten vastaisesti mikrobilääkkeitä, voidaan myös heikentää kansanterveyttä. Pykälään tulisikin lisätä toimet, johon aluehallintovirasto ryhtyy, mikäli se saa ilmoituksen terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivalta taholta. Valvonnan tehostamisessa on huomioitava valvontaviranomaisen resurssit. Aluehallintovirastoilla on ja tulee uuden eläintautilain myötä olemaan suuri määrä uusia valvontatehtäviä.

Muilta osin Suomen Eläinlääkäriliitto ry:llä ei ole asetusluonnokseen huomauttamista.

Kirsi Sario
puheenjohtaja